

**QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)**

**ONOR. IMHALLEF
JOSEPH AZZOPARDI**

Seduta tas-7 ta' Dicembru, 2007

Citazzjoni Numru. 178/2007

A.

-vs-

B.

Il-Qorti;

Rat ir-rikors ġuramentat ipprezentat fl-24 ta' April, 2007 li permezz tiegħu l-attur espona bir-rispett:

1. Illi l-partijiet, *ossia* r-rikorrent A u l-intimata B żżewġu nhar il-Ħamis 12 ta' Awwissu tas-sena 1999 fir-Registru taż-Żwigijiet, il-Belt Valletta, Malta u dana skond l-Att taż-Żwieġ numru omissis, li vera kopja tiegħu qegħda tiġi annessa ma' dan ir-rikors u mmarkat bħala Dok. A;
2. Illi minn dan iż-żwieġ ma kienx hemm ulied;

Kopja Informali ta' Sentenza

3. Illi l-partijiet isseparaw permezz ta' kuntratt datat 23 ta' Jannar tas-sena 2007 fl-Atti tan-Nutar Pubbliku d-Dottor Reuben Debono, li vera kopja tiegħu qegħda tiġi annessa ma' dan ir-rikors u markata b'hal Dok. B;

4. Illi l-kunsens ta' l-intimata kien vizzjat b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju fuq il-ħajja miżżewġa, jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali tagħha, u dana kif ser jiġi ppruvat fil-mori ta' dawn il-proċeduri;

5. Illi l-kunsens ta' l-intimata kien inkiseb b'qerq dwar il-kwalita' tal-parti l-oħra li mix-xorta tiegħu jista' jfixkel serjament il-ħajja miżżewġa, u dan kif ser jiġi ppruvat f'dawn il-proċeduri.

6. Illi konsegwentement iż-żwieġ bejn il-partijiet huwa null *ai termini* ta' l-Artikolu 19 (1) (d) u l-Artikolu 19 (1) (c) tal-Kapitlu 255 tal-Liġijiet ta' Malta.

Tgħid għaldaqstant l-intimata għaliex din l-Onorabbli Qorti m'għandhiex:

1. Tiddeċiedi u tiddikjara li ż-żwieġ bejn il-kontendenti ta' nhar il-Ħamis 12 ta' Awwissu tas-sena 1999 huwa null u invalidu għall-finijiet u effetti kollha tal-Liġi, u tagħti dawk il-provvedimenti kollha li jkunu xierqa u opportuni f'dan ir-rigward;

2. Tordna lid-Direttur tar-Registru Pubbliku sabiex jagħmel l-annotazzjonijiet neċessarji fl-Att taż-Żwieġ tal-kontendenti.

Bl-ispejjeż kontra l-intimata li hija ngunta minn issa in subizzjoni.

Rat il-lista tax-xhieda.

Rat illi l-konvenuta ma pprezentatx risposta u għalhekk hija kontumaċi.

Kopja Informali ta' Sentenza

Rat l-atti proċesswali.

Rat l-affidavit ta' l-attur u ta' omissis u tal-konvenuta.

Rat il-verbal tas-seduta tad-29 ta' Ottubru, 2007 illi permezz tiegħu l-kawża tħalliet għas-sentenza.

Ikkunsidrat;

Illi l-attur qed jitlob l-annullament taż-żwieġ kontrattat bejn il-partijiet fit-12 ta' Awwissu, 1999 a bażi ta' l-Artiklu 19 (1) (c) u (d) tal-Kapitlu 255 tal-Ligijiet ta' Malta. Il-konvenuta għalkemm hija kontumacġi ppreżentat affidavit fejn qalet li taqbel ftit jew wisq ma' dak li qal l-attur. Kif dejjem irritenew il-Qrati Maltin; *"F'materja ta' żwieġ illi huwa ta' ordni pubbliku, ma tistax tagħmilha daqshekk faċli li parti tirrepeti kliem il-liġi u l-parti l-oħra tammetti u b'hekk jirrendu ż-żwieġ annullabbli bl-iktar mod faċli u espedjenti. Hawn ma aħniex fil-kamp ta' kreditu likwidu jew responsabilita' ta' xi kollizzjoni imma f'kamp l-iktar delikat u serju u l-Qorti ma tistax tħalli nies li kappriċċożament wara xi żmien ta' żwieġ jiddeċiedu illi kellhom nuqqas ta' diskrezzjoni fuq iż-żwieġ u meta jkollhom sieħba jew sieħeb ieħor jerġgħu jakkwistaw malajr din id-diskrezzjoni u jsiru maturi. Fejn jirriżultaw verament raġunijiet għall-annullament tiegħu l-istess żwieġ għandu jiġi annullat pero' dan ma għandux ikun sabiex jiġu akkomodati l-kapriċċi ta' dak jew l-ieħor. Għalhekk il-kawżali għall-annullament għandha tirriżulta ċara u mingħajr dubbju."* (Anna Tonna vs Alexander Tonna deċiża mill-Qorti ta' l-Appell fis-6 ta' Novembru, 1991).

L-artikli ċitati mill-attur jirrigwardjaw;

19 (1) (c) – qerq fuq il-kwalita' ta' parti li mix-xorta tagħha tfixkel serjament il-ħajja miżżewġa;

19 (1) (d) – vizzju tal-kunsens ta' xi parti li jkun b'difett serju ta' diskrezzjoni fuq il-ħajja miżżewġa jew fuq id-drittijiet u dmirijiet essenzjali tagħha jew b'anomalija serja psikoloġika li tagħmilha impossibbli li dik il-parti taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ.

Mill-provi mressqa l-Qorti jidhrilha li dan iż-żwieġ beda fuq sieq ħażina għaliex l-attur li huwa Musulman kien ikkondizzjonah mal-fatt li l-konvenuta kellha ssir Musulmana wara ż-żwieġ. Da parti tagħha din kienet iddeċidiet waħedha li ma jkollhiex tfal biex ma ttellagħhomx f'dik ir-religjon.

Naturalment dwar x'gara wara ż-żwieġ, dan hu immaterjali għall-kawża ħlief biex jitfa' dawl fuq l-istat ta' fatt ta' qabel iż-żwieġ, iżda anke hawn, iżda fil-fehma tal-Qorti hemm indikazzjonijiet li ż-żwieġ kien vizzjat. Il-partijiet kif ġia' ingħad ma kellhomx tfal u jidher li kienu esklużi ulateralment mill-konvenuta. Naturalment imbagħad hemm disgwid bejn il-partijiet fis-sens li finalment isseparaw u kulħadd beda jgħix ħajtu.

Kif qalet il-Qorti ta' l-Appell fil-kawża Joseph Zammit vs Bernardette Zammit (27 ta' Jannar, 2006);

“Irid mill-ewwel jiġi senjalat prinċipju fundamentali fil-liġi ċivili u cioe' li ż-żwieġ bejn il-kontendenti għandu jkun preżunt li jkun wieħed validu. Għalhekk huwa dover assolut ta' kull parti fil-kawża li tagħmel prova sodisfaċenti ta' l-allegazzjonijiet rispettivi tagħha dwar l-allegazzjoni u cioe' li ż-żwieġ huwa null għaliex l-oneru tal-prova huwa dejjem fuq spallejn min jallega.

Is-sub-inċiż (d) fuq imsemmi jsemmi wkoll li ż-żwieġ ikun null jekk ikun affettwat b'anomalija psikoloġika serja u tagħmilha impossibbli għal dik il-parti li taqdi l-obligazzjonijiet essenzjali taz-żwieġ. Ta' min jenfasizza hawn li l-liġi tagħna tirrikjedi li l-anomalija psikoloġika tkun tali li tagħmilha impossibbli u mhux semplicement diffiċli li wieħed jaqdi l-obligazzjonijiet essenzjali taz-żwieġ jew inkella li jassumi l-istess obligazzjonijiet essenzjali taz-żwieġ.

Rigward id-disposizzjoni kontenta fis-sub-inċiż (f) fuq imsemmi biex dan id-difett ikun jirrizulta jkun jeħtieġ li jiġi provat sodisfaċentement li ż-żewġ partijiet jew waħda minnhom fil-mument ta' l-għoti tal-kunsens matrimonjali

tkun eskudiet iż-żwieġ innifsu jew eskudiet element essenzjali tal-ħajja miżżewġa jew id-dritt għall-att taż-żwieġ u din l-esklużjoni tkun saret b'att pożittiv tal-volonta' ta' dik il-parti. Huwa evidenti li din id-disposizzjoni tirravizza sitwazzjoni ta' simulazzjoni u għandu jiġi enfasizzat li nullita' ta' żwieġ bażata fuq il-kawżali ta' simulazzjoni proprjament tkun teskludi kawżali bażata fuq nullita' ta' żwieġ minħabba nuqqas ta' esklużjoni ta' ġudizzju. L-inkompatibiltà bejn dawn iż-żewġ kawżali toħroġ mill-fatt li n-nuqqas ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju timplika inkapaċità li wieħed jagħraf, jifhem u jirrifletti fil-waqt li l-kawżali tas-simulazzjoni teħtieġ li jkun hemm tali kapaċità intelletwali, proprju l-att pożittiv tal-volonta' li jwassal għas-simulazzjoni, totali jew parzjali."

Il-Qorti qed tiċċita anke fir-rigward tas-sub-inciż (f) għal fini ta' kompletzza. Kif qalet imbagħad il-Qorti fil-kawża Nicholas Agius vs Rita Agius (25 ta' Mejju, 1995); "*B'difett serju ta' diskrezzjoni tal-ġudizzju l-leġislatur ma riedx ifisser sempliċement kwalsiasi stat ta' immaturita; li parti jew l-oħra fiż-żwieġ tista' tkun fiha fil-mument li jingħata l-kunsens reċiproku. Li kieku l-leġislatur irrikjeda maturita' sħiħa u perfetta f'it jew addirittura ebda żwieġ ma kien ikun validu. In-nuqqas ta' discretio judicii hu kuncett ġuridiku intrinsikament marbut mal-kapaċità ta' parti jew oħra fiż-żwieġ li tagħti l-kunsens liberu u xjenti tagħha għar-rabta taż-żwieġ."* F'dan is-sens ġew deċiżi wkoll il-kawżi Angela Spiteri vs Joseph Spiteri (4 ta' Novembru, 1994), Robert Attard vs Josephine Attard (18 ta' Ottubru, 1995) u Janet Portelli vs Victor Portelli (14 ta' Awwissu, 1995).

Fil-kawża fl-ismijiet Mario Mizzi vs Maris Mizzi (15 ta' Novembru, 2005) il-Qorti tal-Appell ukoll qalet li; "*Biex ikun hemm in-nuqqas jew difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju irid ikun hemm l-inkapaċità psikika jew kostituzzjonali (mhux neċessarjament anomlajja psikoloġika fis-sens mediku) li wieħed jagħraf u jirrifletti jew li jiddeċiedi liberament (jiġifieri mingħajr impulsi interni li jkunu neħħew il-liberta ta' l-għażla tal-persuna li tkun) fuq l-oġġett tal-kunsens matrimonjali."*

Kopja Informali ta' Sentenza

Kif ġia' ingħad fil-każ odjern il-Qorti ssib li hemm il-baži biex iż-żwieġ jiġi annullat *ai termini* ta' l-Artiklu 19 (1) (f) imsemmi anke għaliex jidher li l-partijiet eskcludew it-tfal miż-żwieġ (ara s-sentenza Galea vs Walsh – 30 ta' Marzu, 1994 – Prim'Awla). Madankollu dan is-sub-inċiż m'huwieks indikat fiċ-ċitazzjoni u allura ma jistax jiġi kkonsidrat. Hemm pero' biżżejjed indikazzjonijiet u provi biex iż-żwieġ jiġi annullat a baži tas-sub-inċiż (d).

Għal dawn il-mottivi kollha l-Qorti tilqa' t-talba attriċi u tiddikjara null iż-żwieġ kontrattat bejn il-partijiet fit-12 ta' Awwissu, 1999. L-ispejjeż ikunu bla taxxa.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----